

1: 75 000

LV EE

## ÜDENSTÜRISMA KARTE

## VEETURISMI KAART

28 KM AR LAIVU  
PÄADIGA3 MARŠRUTI  
MARSRUUTI2 DIENAS  
PÄEVA

Latvija / Lāti

# Engure

Puzes ezers, Usmas ezers  
Puze jārē, Usma jārē

www.upesoga.lv  
www.seikleveel.ee

Upes  
oga

### Apzīmējumi / Legend

attālums līdz upei	— vahemaa veekoguni
viesnica, viesu māja	— hotell, külastemajja
jānuiešu mitne	— hostel
lauku māja	— talu, puhkemajja
kempings	— kāmping
atpūtas vieta	— puhkekoht
stāvieta	— parkla
gultasvietu skaits	— voodikohtade arv
pirts	— saun
ēdināšana	— toitlustus
telšu vietas	— telkimiskohad
sporta laukumi	— spordiväljakud
laivu noma	— paadi rent
par brīvu maksas	— tasuta
tasuline	— tasuline
piknika galdi, soli	— pikniku laud, pink
ugunskura vieta	— lökkekoht
sausā tualete	— kuivtualett
dzeramais ūdens	— joogivesi
elektrība	— elekter
nojūme	— varjujalune
veikals	— pood
degvielas uzpildes stacija	— bensiinjaaam
kafejnīca	— kohvik
gājēju tilts	— jalakājāte sild
ūdēnszīmnavas	— vesiveski
krāces	— kārestik
metri virs jūras līmeņa	<b>MVJL</b> meetrit mere pinnast
apskates vietas	— vaatamisvārsused
tūrisma pakalpojumi	— turismiteenused
pieejas punkti upei	— jõeie juurdepās
maršruti pa ezeriem	— marsruuti jārēvedes
attālumi, km	— kaugus, km

### Tūrisma informācijas centri / Turismiinfokeskused:

**Ventspils TIC / Ventspils TIK**  
Dāru iela 6, Ventspils, +371 63622263,  
29232226, www.visitventspils.com

**Talsu novada TIC / Talsi piirkonna TIK**  
Lielā ielā 19/21, Talsi, +371 63224165,  
26469057, www.talsitourism.lv

**P/I "Kuldīgas Aktīvās atpūtas centrs"**  
Baznīcas iela 17, Kuldīga,  
+371 63322259, 29334403,  
www.visit.kuldiga.lv

Izdevējs / Vāļjaandja: Kurzemes plānošanas reģions / Kurzeme Arenduskeskus  
Kartografija / Kartograafia: SIA "Karšu izdevniecība Jāņa Sēta" / OÜ Kaardikirjastus Jāņa Sēta  
Piltide autorid / Foto: A. Petkēvica



Linking Estonia and Latvia  
Part-financed by the European Regional Development Fund



European Union



RIVERWAYS



### Laivu noma / Teenusepakujad

- C** Kanoes / Kanuu
- K** Kajaks / Süst
- S** Jūras kajaks / Meresüst
- I** Piepūšamā laiva / Kummipaas
- SUP** Airdēlis / Aerusur
- R** Pontonu pļosts / Ujupvarv
- SOT** SOT-kajaks / SOT-süst

Abavas brīvdienas **C K**  
+371 26825352, www.laivo.lv

Abavas laivas **C K SUP R**  
+371 29286489,  
www.abavaslaivas.lv

Campo **C K S I I**  
+371 29404049, www.laivas.lv

Daba Laba **C**  
+371 26844295, www.dabalaba.lv

Jūras laivas **C K S S SOT**  
+371 29464901, 29283765,  
www.juraslaivas.lv

Kanoecentrs **C K S S SUP**  
+371 26116933,  
www.kanoecentrs.lv

Kurzemes laivas **C**  
+371 29985244,  
www.kurzemeslaivas.lv

Laivnieks.lv **C K SOT SUP I**  
+371 27878757, www.laivnieks.lv

Mučas **C K SOT I R**  
+371 26132961,  
www.laivunoma.com

Niknās Laivas **K**  
+371 26377055, www.niknaslaivas.lv

Rindas Skola **C**  
+371 29186127, 29365455,  
rindas.skola-laine@inbox.lv

Sofijas Laivas **C K**  
+371 29339677,  
www.sofijaslaivas.lv

### Svarīgi zināt!

- Engures upe laivojama ar kanoes, kajakiem un smailtēm.
- Engures upē sākas viens no garākajiem laivošanas maršrutiem Kurzemē – pa Engures upi, Puzes ezeru, Rindas un Irbes upi līdz jūrai – 95 km, kas veicams 4–5 dienas. Usmas ezera teritorija, kur iztek Engures upe, ir Moricasalas rezervāts, tajā atrasties un laivot var tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas atļauju. Kontakti +371 63286000; kurzeme@daba.gov.lv
- Laivojot pa Usmas ezeru, esiet uzmanīgi! Pastiprināta vēja apstākļos Usmas ezers vilņošanās dēļ ir bīstams. Nereti ir 50 cm augsti vilņņi ar mazu intervālu starp tiem, kas ir pilnīgi pietiekami laivas piesmeļšanai.
- Ja pēc Engures upes maršruta laivojat tālāk pāri Puzes ezeram, tad turieties maksimāli tā aizvēja pusē. Puzes ezers, līdzīgi kā Usma, uzšūpo augstu un stāvu vilni.
- Laivojot uz tiltiem un pie citiem orientieriem atradīsiet kilometru atzīmes līdz Puzes ezeram.
- Ēdiena gatavošanai ieteicams lietot primusu. Ja kuriniet ugunsuru, tad tikai tam atvēlētās vietās un neatstājiet ugunsuru bez uzraudzības
- Esiet atbildīgi – lietojiet drošības vesti, bērniem līdz 12 gadu vecumam tā ir obligāta!
- Peldēšanai izvēlieties drošas, peldēšanas prasmei atbilstošas vietas!
- Kad esiet laivā, necelieties kājās – apgāzīsieties! Esiet piesardzīgi, kāpjot laivā un pietuvojoties krastam, – tieši tad visbiežāk sanāk iekrist upē!
- Hermētiski iepakotam jābūt vismaz vienam mobilajam tālrunim. Pārļecinies, vai jums ir laivu iznomātāja tālruna numurs, ja nepieciešama evakuācija!
- Respektējiet privātapašumu un saudzējiet dabu, atstājiet apmetnes vietas tīras un kārtīgas, atkritumus ņemiet līdz!

**PUZES EZERS.** Puzes ezers ir otrs dziļākais Kurzemes ezers (33,6 m). Tas ir šaurs un garš (4,4 km). Bez Engures tajā ietek Svētes upe, bet iztek Rindas upe. Ezers ievērojams ar to, ka tajā dzīvo sami un eksotiska mailišveida zivs stinte – tā ir caurspīdīga un smaržo pēc gurķiem.

**EE / PUZE JĀRĒ.** Puze jārē on sūgavuselt teine jārē Kurzemes (33,6 m). See on kitsas ja pikk (4,4 km). Lisaks Engure jõeie voolab sinna ka Svēte jōgi, jārvest voolab vālja Rinda jōgi. Jārē on omapārane selle poolest, et jārves elab vāike ja haruldane kalaliik – tint – see on lābipaisteiv ja lōhnab nagu kurk.

### Soovitused ja nõuanded!

- Engure jõe peal sobivad sōitmiseks kanuud, kajakkid ja sūstas.
- Engure jōest algab ūks pikimaid paadimarsruute Kurzemes – Engure jōgi, Puze jārē, Rinda ja Irbe jōgi suubumiseiga merre – 95 km, mis on lābitav 4–5 pāevaga. Usma jārē terriooriumile, kohast kus Engure vālja voolab, jāab Moricasala veehoidla, selle terriooriumil vōib olla ja sōita vaid Looduskaitseameti Kurzeme reģiooni haldusūksuse poolt vāljastatud doaga. Kontaktid +371 63286000; kurzeme@daba.gov.lv
- Olge Usma jārē peal sōites ettevaatlik! Tugevama tuulega on lainetuse tōttu jārē peal sōitmine ohtlik. Sagedasti esineb 50 cm kōrguseid vāike intervalliga tulevaid laineid, mis on tāiesti piisav paadi tāis lōksutamiseks.
- Juhul kui otsustate peale Engure jōge ūle Puze jārē edasi sōita, hoidke maksimaalselt tuulevarju. Puze jārē, samaselt Usma jārēle, vōib esineda kōrgeid ja jārse laineid.
- Marsruudid kuni Puze jārēni on sildade peal ning teistel orientiiridel kilometrimārgid.
- Sōogi valmistemiseks on soovitatav kasutada priimust. Juhul kui otsustate teha lōket, siis tehke seda vaid selleks ettenāhtud lōkkekohtades ning ārge jātke lōket mitte kunagi jārēvalveta.
- Olge vastutustundlikud – kasutage pāasteveste, lastele kuni 12 aasta vanuseni on pāastevestid kohustuslikud!
- Valige ūjumiseks turvalised oma ūjumisoskustele vastavad kohad!
- Ārge tōuske paadis olles pūsti – kukute ūmber!
- Olge paati astudes ning kaldale ronides ettevaatlik – just siis kukutakse kōige sagedamini vette!
- Kaasas peaks olema vāhemasti ūks hermeetiliselt suletud mobiiltelefon. Veenduge, et teil on olemas paadi rendileandja number, seda juhuks kui osutub vajalikuks evakueeruda!

**USMAS EZERS.** Kurzemes skaistākais ezers – Usmas ezers – ir piektais lielākais ezers Latvijā. Tajā ietek 10 upes un ūpites, bet iztek tikai viena – Engure. Ezerā ir septiņas salas, no tām Viskūžu sala ir lielākā Latvijā (309,2 ha), bet Moricasalas rezervāts ir otrais vecākais (1912) Eiropā. Vairākas laivu nomas kompānijas piedāvā arī laivošanas maršrutus pa ezeru.

Apkārt ezeram ir izvietojušies kempingi un viesu mājas, sīkaku informāciju meklējiet www.upesoga.lv

**EE / USMA JĀRĒ.** Kurzeme kauneim jārē – Usma jārē – on suuruselt viies jārē Lātis. Sellesse voolab 10 jōge ja oja, jārvest voolab vālja aga vaid ūks – Engure. jārves on 7 saart, millest Viskūža saar on Lāti suurim (309,2 ha), Moricasala veehoidla on aga teine kōige vanem veehoidla (1912) Euroopas. Mitmed paadirendi firmad pakuvad ka paadimarsruute jārē peal. Jārē ūmber on mitmed kāmpingud ja küalīstemajad, tāpsemat informatsiooni leiate www.upesoga.lv



**LV** 28 km garā Engures upe nepārsteidz ar klintīm, krācēm un monumentālām ainavām, tā ir omulīga Kurzemes mazupe, kas savu ceļu sāk, iztekot no Usmas ezera, un beidz, ietekot Puzes ezerā.

Laivotājus tā pievelk ar mierīgo plūdumu, neskarto dabu un iespēju, laivojot tālāk caur Puzes ezeru, Rindu un Irbi, sasniedzot jūru.

Parasti Engures laivojumu sāk no tilta Zaļajā ciemā **A** vai arī no turpat blakus esošā "Ozolodangu" kempinga. Pēc pirmajiem gleznainajiem 3,5 km parādās Ugāles dzirnavas **B**. Visērtāk ir pietāst uzplūdinājuma kreisajā krastā tieši pie paša tilta, pārnest laivas un ielaisties atpakaļ Engurē no tās labā krasta. Ugāles dzirnavas ir tā vērtas, lai apietu tām apkārt un apbrinotu to būvētāju prasmi. Pats ēku ansamblis gan ir bēdīgā stāvoklī, bet šarmu nav zaudējis.

Aiz dzirnavām upe līkumo pa lapu koku mežu, ik pa brīdim krastā ir uztupusies kāda māja. Pēc 3,6 km Engure izlokās zem Rīgas–Ventspils šosejas tilta un drīz pēc tā turpina plūdumu pa plašu un purvainu pļavu. Pavisam iegrimt neskartas dabas baudīšanā neļauj dzelzceļa tilts. Pie tā pirmie 10 km ir noaierēti. Aiz dzelzceļa tilta ir nepatīkams šķērslis – pāri upei, noslēpti metāla caurule, stiepjas komunikāciju kabeļi. Paaugstināta ūdenslīmeņa apstākļos caurule ir tieši laivu ceļā.

Pēc 800 m upi šķērso kārtējais betona tilts **C**, šeit arī ir laba atpūtas un ugunsкура vieta. Pēc tilta civilizācija nerimstas – lauku saimniecības seko cita citai, bet pēc pāris kilometriem acīm paveras mazdārzņu kolonija. Aiz mazdārzņiem upe sāk plūst pa neskartu dabu, brīžiem pār tās plūdumu pārliekušies vareni koki, bet krasti bieži noauguši ar baldriāniem un vīgriezēm. Nākamais orientieris ir Ciesengures tilts **D**, 15. km no maršruta sākuma. Šeit parasti beidzas vienas dienas laivojumi. Savukārt divu dienu laivojumam apmetnes vietu meklējiet starp Kalnieku tiltu **E** un Ciesenguri **D**.

Nākamie 9,3 km līdz maršruta noslēgumam īsi pirms Puzes ezera **E** ir mežonīgākais un skaistākais Engures posms. Upe nepārtraukti vijas cauri neskartām pļavām, tās krastos ir saauguši melnalkšņi, bet plašo līkumu ārmas las šur tur pieskaras pārāk tuvu pienākušam prieku mežam. Maršruta noslēgums ir aiz tilta, upe kreisajā krastā izveidota laivotāju atpūtas vieta.

**Populārākie maršruti:**

Ozolodangas–Puzes ezers 24 km  
Ozolodangas–Ciesengure 15,2 km  
Ugāles dzirnavas–Puzes ezers 20,7 km  
Engures upe–Puzes ezers–Rindas upe–Irbes upe–jūra 95 km

**EE** 28 km pikk Engure jõgi ei üllata kalju-seinte, krästike ega unumastumate vaadete-ga, vaid see on üks tore Kurzeme väikejõgi, mis alustab oma teed Usma järvest ning voolab Puzē järve.

Jõgi meelitab paadisõitjaid rahuliku voolu, puutumata looduse ning võimalusega jätkate teekonda üle Puzē järve ja mööda Rindu ning Irbe jõge kuni mereni välja.

Engure paadiretkte alustatakse tavaliselt Zaļais küla silla **A** juurest või sealt samast lähedal Ozoldangas kempingu juurest. Peale esimest 3,5 km jääb Ugāle veski **B**. Kõige mugavam on peatuda tammi vasakul kaldal kohe silla juures, viia sealt paadid üle silla ning lasta need paremalt kaldalt uuesti vette. Ugāle veski on väärt, et sellele ring peale teha ning imetleda selle ehitajate oskusi. Hoonet-ansambel on küll halvas olukorras, kuid oma völu ei ole see sellest kaotanud.

Peale veskit lookleb jõgi läbi lehtpuumetsa, aeg-ajalt on kalda peal näha üksikuid maju. 3,6 km pärast voolab Engure Riia – Ventspils maantee silla alt läbi, peale mida jätkab jõgi voolamist läbi laide ja soiste niitude. Puutumata loodust ei lase täielikult nauitada vaid raudteesild. Selle juures on alguspunktist aerutatud 10 km. Raudteesilla taga on ebamugav takistus – üle jõe läheb peidetud metallist toru, kust jooksevad läbi kommuni-katsioonikaablid. Kõrgvee ajal jääb toru otse paaditeele.

Peale 800 m kõrgub jõe kohal järjekordne betoonist sild **C**, siin on puhkeala koos lõke tegemise võimalusega. Peale silda on jõgi ümbritsetud tsivilisatsiooniga – üksteisele järgnevad talupidamised ning paari kilomeetri pärast avaneb silmale aiamaade koloonia. Peale aiamaasid voolab jõgi edasi puutumata loodusesse, jõeale on kukkunud üksikud võimsad puud ning kaldaid katab tihe palderjani ja angervaksa padrik. Järgmiseks orientiiriks on Ciesengure sild **D**, mis jääb marsruudi 15. km peale. Siin lõpetatakse tavaliselt ühepäevane retk. Kahepäevase retke puhul tasub puhkeala otsida Kalnieki silla **E** ja Ciesengure **D** vahelt.

Järgnevad 9,3 km kuni marsruudi lõpp-punktini, mis jääb vahetult enne Puzē järve **E**, on metsikuim ja ilusaim lõik Engurel. Jõgi voolab peatumatult läbi inimeste poolt puutumata niitude, jõe kaldaid katavad must-lepad, mis vahelduvad käänakutel kallasteni ulatuva männimetsaga. Marsruudi lõpp-punkti jääb peale silda paadiretkelistele mõeldud korralik puhkeala.

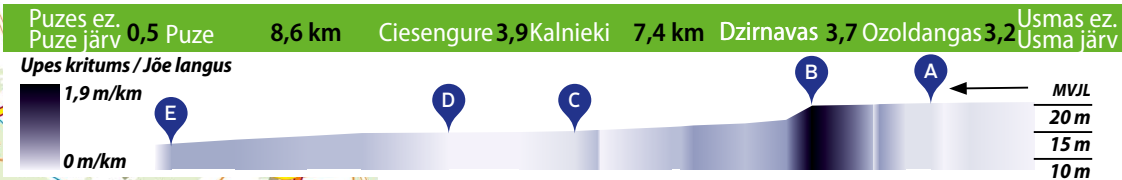
**Populaarsemad marsruudi:**

Ozolodangas–Puzē järv 24 km  
Ozolodangas–Ciesengure 15,2 km  
Ugāle Veski–Puzē järv 20,7 km  
Engure jõgi–Puzē järv–Rinda jõgi–Irbe jõgi –meri 95 km



- ENGURE**
- A Ozoldangas**  
[Icons: house, wheelchair, parking, etc.]  
+371 26215964, ozoldangas@inbox.lv
  - 1 OZOLDANGAS**  
[Icons: house, wheelchair, etc.]  
+371 26215964, ozoldangas@inbox.lv
  - B Dzirnavas**
  - 2 DZIRNAVAS**  
[Icons: house, wheelchair, etc.]
  - 3 Ugāles ūdensdzirnavas**  
Celtas 19. gs. graudu malšanai, 20. gs. sākumā Ugāles dzirnavās sāka nodarboties ar vilnas kāršanu un malšanas zaģēšanu. 1933. gadā dzirnavas cieta ugunsgrēkā un ražošana vairs netika atjaunota. Līdzās dzirnavām tagad darbojas HES.  
**EE / Ugāle vesveski**  
Ehitatud 19. saj terade jahvatamiseks, 20. saj alguses hakati Ugala veskis ka villa kraasima ning puid saagima. 1933. aastal sai veski tulekahjus kannatada, peale mida tootmist enam ei taastatud. Veski kõrval töötab täna HEJ.

**MARŠRUTI UN PIEEJAS PUNKTI UPEI / VEETURISIMI MARSRUUDID JA JÕELE JUURDEPÄÄS**



- 4 KALNIEKI**  
[Icons: house, wheelchair, etc.]
- C Kalnieki**
- 5 Ugāles ērģelbūves darbница**  
+371 29120601  
"Mācītājmuīža", Ugāle, <http://pianoforte.lv/>  
Lielākā un vienīgā darbница Latvijā, kurā būvē jaunas ērģeles un izgatavo leijerkastes. Atrodas bijušās mācītājmuīzas stalli un darbojas kopš 1992. gada.  
**EE / Ugāle orleहितuse tōōkoda**  
Suurim ja ainus tōōkoda Lātis, kus ehitatakse uusi orlehid ning toodetakse leierkaste. Tōōkoda asub endises pastoraadi tallis ning tegutseb 1992. asastast.

- 6 Ugāles luterāņu baznīca**  
+371 29946570  
Slavena ar Latvijā vecākajām ērģelēm (1697–1701). Baznīcas mūra ēka celta 1694. gadā. Tas ir Kurzemes novadam raksturīgs dievnamas ar masīvu torni un altārgalā piebūvētu sakristeju. Baroka stila interjers ar smalkiem kokgriezumiem.  
**EE / Ugāle Luterikirik**  
Kuulus Lāti kōige vanema oreli (1697–1701) poolest. Kiriku kivihoone pūstitati 1694. aastal. See on Kurzemele omane pūhākoda massiivse torni ja altari kohale
- 7 STRAZDI**  
+371 29273242, 29273866  
uldis963@inbox.lv
- D Ciesengure**
- 8 EĢLUKALNI**  
+371 26285102, dz.ansons@inbox.lv
- E Puze**
- 9 EZERGALS**  
[Icons: house, wheelchair, etc.]
- 10 GREIŽI**  
+371 29425060, greizilv@inbox.lv
- 11 EZERKROGS**  
+371 27843074  
ezerkrog@hotmail.de

ehitatud kārķkambriga, baroki stīilis interjōri ja piinete puidust nikerdustega.



Usmas ez. Usma järv

Usmas ezers